

L'ESTANY DE MONTCORTÈS

Pallars Sobirà

Sota l'esguard de la Geganta Adormida. Itinerari històric pel Pla de Corts.

Distància	13,8 km
Desnivell acumulat	449 m
Nivell de dificultat	Fàcil
Data	24 d'octubre de 2018
Cartografia	Ed. Alpina: el Cinquè Llac (1:25000)
Recursos consultats	Rutes Pirineus. La Geganta Adormida .
Itinerari relacionat	La Geganta Adormida
Punts per a GPS	https://ca.wikiloc.com/rutes-senderisme/estany-de-montcortes-30039165

La ruta circular que proposem discorre pel Pla de Corts, un fèrtil altiplà entre les valls del Flamisell i la Noguera Pallaresa, al nord de la Serra de Peracalç, dins del terme de Baix Pallars, el municipi més meridional del Pallars Sobirà. Peramea i Montcortès són els nuclis més poblats. I és entre aquests dos pobles on resseguiem antics camins carreters i de ferradura, fins a l'emblemàtic estany de Montcortès, sota l'esguard permanent de la Geganta Adormida, la característica silueta de la Serra de Peracalç.

L'itinerari d'anada ho és per camins ben fressats i excel·lentment senyalitzats. No tant per la quantitat com perquè els senyals són just allà on calen. En aquesta part podem deixar al mapa i el GPS a la motxilla i dedicar-nos a gaudir del paisatge. En canvi en un bon tram de la tornada els camins són plens d'herbei i la senyalització hi és deficient.

A l'anada o la tornada és ineludible una passejada per la vila closa de Peramea. L'Era d'Ortega és la seu del grup cultural «lo Vent de Port», on hi podeu trobar informació sobre el poble i les visites guiades, incloent-hi espais a l'interior de les cases, com un forn de pa, un trull, un celler i la ferreria, a més de l'Església i la presó. Tot el conjunt ha estat declarat Bé Cultural d'Interès Nacional.

Accés

El punt de partida és Peramea, vila del terme municipal de Baix Pallars. Hi accedim per la N-260 i la carretera entre Gerri de la Sal i la Pobleta de Bellveí.

Peramea (905m)

Peramea o Premeia en pallarès, de quin castell n'hi ha constància d'ençà l'any 908 (*castro Pedramei*), és una vila closa: les cases, edificades entre mitgeres, formen un perímetre rectangular on la part posterior conforma la muralla. Dins del recinte dos carrers longitudinals porxats donen accés als habitatges. I a la part alta, al nord, s'alça l'església de Sant Cristòfol, a recer de la peculiar Roca del Castell o Pui de les Forques. A migdia, separada del clos i encimbellada hi ha la Torre de Colomers.

Una monumental oma presideix la Plaça de la Vila. Va morir el 2015 quan se li calculaven 150 anys. Va caldre reduir-ne les besses principals. Ara és un monument de fusta. Al costat hi ha la font, un abeurador i el safareig.

Sortim del poble continuant per la carretera que hi hem arribat. Deixem a mà dreta el camí a Balestui, pel que retornarem i, poc més enllà, a l'era del Ferrer trobem un indicador i penell explicatiu de l'itinerari. Anem a l'esquerra en direcció a Pujol.

Font de Sant Cristòfol (880m)

En un marge del camí hi ha la font de Sant Cristòfol. Una les piques és un sarcòfag. De fet tots els elements constructius semblen reaprofitats. La tradició oral diu que aquí hi hagué l'antiga església de Sant Cristòfol. A finals del XIV es va ampliar la del poble, dedicada fins llavors a Sant Joan i se'n va canviar l'advocació per Sant Cristòfol.

Passat un corral prenem per pocs metres el camí de Llaràs. Creuem una tanca i, darrere d'un alzinar al bell mig d'un prat, tot cobert de bardisses, hi ha un dolmen.

Cabana de la Mosquera (906m)

Dolmen datat a l'edat del bronze. En tota aquesta zona es conserven alguns megàlits. A Peracalç hi han els de Perauba, de Fontanelles i de la Cabana dels Castellars d'en Pei. A Montcortès el de la Foleda. I a una feixa veïna de la Mosquera hi ha el que resta del dolmen de les Esplanes.

Retornem a la cruïlla i continuem fins a la creu de terme de Pujol, que té gravat l'any 1622, per seguir pel camí vell, un bon camí carreter empedrat.

Als Estossals sortim a un camí asfaltat que prenem a mà esquerra.

Pujol (837m).

Al petit nucli de Pujol, on hi ha l'esglésiola romànica de Sant Andreu, hi puja una recargolada carretera des de prop del Túnel de l'Argenteria, al Congost de Collegats. El Barranc de les Morreres el separa del Tossal de l'Àliga de la Serra de Peracalç. És el punt de l'itinerari on millor podem albirar la Geganta Adormida.

Retornem al Estossals on prenem un camí a mà esquerra en direcció a Cortscastell. Caminem per dins d'una bella roureda, sobre la fondalada del Barranc de les Morreres. Mentre anem davallant podem albirar el penyal de Cortscastell i, ben amunt, el poble de Montcortès.

Cortscastell (818m)

El llogaret amb dos masos, un d'ells ruïnós, a redós d'un gran penyal. Som al punt més baix de l'itinerari.

Fins aquí hem coincidit amb les travesses «el Cinquè Llac» i «el Pas del Temps» que ara continuen a mà esquerra en direcció a la Pobla de Segur pels colls de Peracalç i Montsor. Nosaltres anem a la dreta, vers Montcortès.

Poc més enllà passem pel costat de l'esglésiola de Santa Anna, romànica del segle XII. Malgrat que ha estat restaurada parcialment, presenta un estat precari i d'abandó.

Enfilat dalt d'un turó fa estona que albirem Montcortès. Ara ens cal passar del punt més baix al sostre de l'itinerari. Ho fem per un bonic camí entremig de feixes i rouredes, passant per la font del Caüc, una surgència arran de terra.

Montcortès (1045m)

Entrem a Montcortès per un camí embardissat i ple d'herbei, que contrasta amb el que hem fet fins ara. Pel carrer Major pugem a l'església de Sant Martí i sortim del poble per ponent, per un camí asfaltat que ens mena a la collada de Sant Antoni, on retrobem la carretera de Gerri a la Pobleta de Bellveí. Baixem a l'estany per un camí ample i ben apariat.

Estany de Montcortès (1028m)

D'origen càrstic, com els de Basturs i el de Banyoles, l'aportació principal de cabal no és per cap riu o torrent, sinó per deus subterrànies. Quan el nivell és prou alt, desguassa al Flamisell pel Barranc de Ruixou. Amida 46 hectàrees amb una fondària màxima de 30 metres.

Aquesta natura donà peu a la seva llegenda: Al fons de l'estany hi ha submergida la ciutat de Pallars. Els seus gasius habitants no van voler acollir ni donar almoïna a Déu disfressat de captaire que, com a càstig, la féu engolir per les aigües. Solament se'n lliurà una dona que, tot i ser molt pobre, li va oferir un tros de pa. Les nits de Sant Joan es veu aparèixer la dona i s'escolten des del fons de l'estany els crits embogits dels habitants de la ciutat maleïda.

N'hi ha una altra. Conten que el glaç de l'estany va cedir quan el Comte de Pallars hi passava per sobre a cavall tot empaïtant una peça de caça. Per sortir del mal tràngol invocà la Mare de Déu de Gerri, prometent-li una donació de terres. Fora

de perill es va desdir de la prometença exclamant: «Aigua passada, Mare de Déu enganyada». Va quedar cec i no va recuperar la vista fins que va complir-la. Retornem al poble. Pel costat de l'església pugem a la part alta on trobem indicadors a Bretui que ja podem albirar vers sol ixent.

Montcortès. Camí de Bretui (1061m)

Si tots els camins que hem seguit, excepte el curt tram abans del poble, eren ben fressats, nets i senyalitzats, a partir d'aquí i fins poc abans de Peramea els trobarem plens d'herbei i amb trams embardissats. Tot i que hi ha senyalització vertical i groga de continuïtat, en manca en algunes bifurcacions o queda amagada per l'herbei i les bardisses. Ens cal estar atents al GPS.

Baixem per una pista que deixem aviat pel camí vell, a mà esquerra. Entre feixes de conreu atenyem la carretera a l'alçada de la casa Coll i la seguim fins a Bretui.

Bretui (1064m)

Visitem l'església de Sant Esteve i baixem a la carretera que seguim uns pocs metres a mà esquerra per prendre una pista a mà dreta, indicada vers Masia d'Enjaume i Peramea.

La pista acaba poc més avall, sobre unes feixes. Així que baixem per un antic camí no indicat però ben evident, entre marges de pedra fins a retrobar la carretera. La seguim breument per continuar pel camí a mà esquerra. Pel costat d'un cobert, creuem el camí d'accés a la Masia d'en Jaume i continuem baixant fins a una bifurcació on anem a l'esquerra, ja amb Peramea ben a la vista. Sortim a una pista precària per la que continuem baixant a mà dreta fins a trobar el camí de Ballestui.

Camí de Ballestui (850m)

Bifurcació ben senyalitzada com tot el curt tram que ens resta per Peramea. Anem a la dreta i comencem a enfilem-nos pel camí Vell de Ballestui passant ben a prop de la font Vella, que mereix la nostra visita. Retornem a Peramea pel costat del safareig.